

ВПЛИВ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ НА СУЧАСНИКІВ

Гончаров Д. М.

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Циганенко В. Л.
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

У даній роботі ми розглянули філософію видатного українського письменника Григорія Савовича Сковорода, ознайомилися з його життєвими цінностями та поглядами. Зрозуміли те, що й на разі ми повинні дотримуватися тих самих поглядів, як і Григорій Сковорода.

Ключові слова: філософія, Сковорода, життєві погляди, поет-філософ, афоризми Сковорода, вплив на сучасників, патріотизм.

Ця тема дуже актуальна, тому що сучасна молодь не замислюючись знецінює велику кількість речей. Юнаки не володіють потрібною інформацією для розвитку їхнього світогляду, бо не цікавляться життям видатних людей.

Це питання досліджували Килименчук Аліна, Завідняк Богдан, Ірина Шторгін.

Мета: ознайомитися зі світоглядами Григорія Савовича Сковорода. Пізнати наскільки ці погляди перетинаються із сучасністю, їх актуальність та зрозуміти важливість дотримання такої життєвої позиції.

Скільки існує людство, стільки і йдуть пошуки щастя. Кожна людина – це окремий світ зі своїми уявленнями про щастя. Хтось бачить його в грошах, для когось воно в любові, комусь здається, що воно в мудрості. Не один філософ, не один поет шукав відповідь на це питання. Український філософ Григорій Савович Сковорода також прагнув відшукати формулу справжнього щастя. У нього було непереборне бажання відкрити людям істину і суть життя. За його вченням, щастя людини не пов'язане із задоволенням її зростаючими потребами, а має досить глибоке коріння.

Зосереджуючись на проблематиці, яку Г. Сковорода порушує у своїх філософсько-літературних творах, доходимо висновку, що головною їхньою спрямованістю є дослідження людини та її буття. Найголовнішою з усіх наук він вважав науку про людину та її щастя. Також у своїх життєвих поглядах Сковорода підкреслював значення розуму. Цей культ об'єднує нашого поета та погляди французьких письменників XVIII століття – Руссо, Дідро та Вольтера. У дечому Григорій Сковорода пішов далі своїх французьких колег. Адже героїв його творів не влаштовує таке суспільство, де існує кріпацтво, духовне і соціальне рабство. Бо, на його думку, таке суспільство йде до загибелі.

У своєму пізнанні світу мандрівник-філософ дотримується морально-етичних засад вічної боротьби «добра» і «зла». Під «злом» він розумів прагнення достатку, паразитизм і розпусту. Протилежністю «злу» є «добро», яке символізує високі і духовні інтереси людини. Його ідеал – це суспільство,

де немає ні розкоші, ні бідності, бо вчення письменника спрямовані на утвердження ідей гуманізму, добра, справедливості і чесності.

Дотримуючись таких ідей, паралельно Сковорода виступає за єдність людини і природи. Безперечно, шлях до щастя людини, на думку філософа, прокладається через самопізнання. Як відомо, принцип «пізнай самого себе» з'явився вперше не у нашого поета. Звичайно ж, що пріоритет у цьому плані належить Сократу. Але принципово новим у Сковороді є те, що він не просто стверджує ідею необхідності розуміння людської природи, а натомість зосереджується на пізнанні природи людської душі, враховуючи чинники, які її формують – це віра, надія, любов. Український філософ пов'язував сутність щастя зі способом життя. Найповніше цю сутність виражає вислів Сократа: «Інший живе, щоб їсти, я їм, щоб жити», яким Сковорода починає свій твір під назвою «Лаківі дворового ідола». А вже теорія самопізнання пов'язувалась з ідеєю «сродної» праці у Сковороди, яка полягала в щасті людини від її праці, відповідно до природних здібностей. «Роби те, до чого народжений», – висловлював свою думку письменник.

Сучасна екологічна криза доводить, що люди займаються переважно «несродною» роботою і ще не усвідомили ролі «спорідненої» праці у зв'язку з природою людини. Лише на основі знання своїх природних здібностей, своєї ролі в природі – людина може вийти на багатообіцяючу траєкторію розвитку.

Також український мандрівник-філософ не вірив тому, що служити своїм співвітчизникам, своєму народу можна за межами рідної Батьківщини. На цьому принципі і зростав патріотизм поета. Він був щирим патріотом усе своє життя, а згодом прищеплював і плекав почуття любові до своєї батьківщини у своїх читачів. «Шукаємо щастя в інших країнах і століттях, а воно скрізь і завжди з нами: як риба у воді, так і ми в ньому, і воно біля нас шукає нас самих. Нема його ніде, бо воно скрізь. Це - сонячне сяйво; причини тільки двері у свою душу», – казав письменник.

Велич Григорія Савовича Сковороди полягає в тому, що він прагне зрозуміти світ і людське буття, щоб порадити сучасникам, як робити життя ще краще. Літературна спадщина великого поета викликає захоплення своєю жанровою різноманітністю, адже його перу належать і філософські діалоги, трактати, і байки, і пісні, і афоризми. Але всі ці твори автор підпорядкував єдиній меті – просвітительській.

Отже, Григорій Сковорода – це видатна постать у галузі науки і мистецтва, визнана не лише в Україні, а й у світі. Його внесок у культуру важко повністю оцінити, тому що мало хто може зрівнятися з ним у величчя та якості його робіт. Григорій Савович Сковорода до кінця життя був зі своїм народом, а його твори стали народними піснями. Творчість видатного митця стала основою для творчості його послідовників, письменників XIX ст. Не одне покоління звертатиметься до мудрості Сковороди, прагнучи втілити мрію людства про створення гуманістичного суспільства.